

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
16/7537

Vår referanse:
201700960-7 008

Sted, Dato
Oslo, 03.05.2017

**HØRINGSSVAR FRA POLITIDIREKTORATET - ENDRING I
UTLENDINGSFORSKRIFTEN OG STATSBORGERFORSKRIFTEN -
UTLEVERING AV TAUSHETSBELAGTE OPPLYSNINGER FRA
FOLKEREISTERMYNDIGHETEN**

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev og –notat av 27. februar 2017 med forslag til endringer i utlendingsforskriften og statsborgerforskriften. Høringsfristen var 28. april 2017, men er etter avtale utsatt til 4. mai kl. 12.

De foreslåtte forskriftsendringene har sin bakgrunn i at Stortinget har vedtatt ny lov om folkeregistrering (lov 9. desember 2016 nr. 88). Samtidig ble det vedtatt endringer i utlendingsloven § 84 og statsborgerloven § 29. Endringene i utlendingsloven og statsborgerloven innebærer at organer som behandler saker etter disse lovene får hjemmel til å pålegge folkeregistermyndigheten å utlevere opplysninger uten hinder av taushetsplikt. Lovendringene nødvendiggjør nærmere forskriftsregulering av innhenting av opplysninger fra folkeregisteret. I hovedsak er de foreslåtte forskriftsendringene en videreføring av gjeldende rett og av teknisk art. Forslaget innebærer imidlertid at det reguleres uttømmende *hvilke organer* som kan anmode om opplysninger fra folkeregistermyndigheten, *i hvilke sakstyper* det kan innhentes opplysninger, *hvem* det kan innhentes opplysninger om, og *hvilke opplysninger* som kan innhentes. Departementet ber høringsinstansene særlig vurdere hvorvidt forslaget anses dekkende for utlendingsmyndighetenes og statsborgermyndighetenes behov.

Politidirektoratet har forelagt høringen for politidistriktene og Politiets utlendingsenhet (PU). Vi har mottatt høringsinnspill fra PU, Oslo politidistrikt og Vest politidistrikt. Innspillene er innarbeidet i Politidirektoratets hørings svar.

Generelle merknader

Politidirektoratet ser at det kan være behov for uttømmende forskriftsregulering med hensyn til innhenting av opplysninger fra folkeregisteret. Vi vil samtidig påpeke at det er en utfordring ved denne formen for regulering at regelverket fremstår som relativt komplisert og fragmentert.

Når det gjelder innholdet i de foreslåtte nye bestemmelsene i utlendingsforskriften og statsborgerforskriften fremstår disse i stor grad å dekke politiets behov for utførelse av

Politidirektoratet

oppgaver etter utlendingsloven og statsborgerloven. Vi har imidlertid enkelte merknader knyttet til sakstyper og personkrets i utlendingsforskriften § 17-7 g. Nedenfor følger Politidirektoratets merknader til de aktuelle punktene i høringsnotatet.

Til punkt 5.2 Hvilke organer som kan anmode om opplysninger

Bestemmelsen i utlendingsloven § 84 første ledd bokstav g gir organ som behandler en sak etter utlendingsloven hjemmel til å pålegge folkeregistermyndigheten, uten hinder av taushetsplikt, å utlevere opplysninger om utlendinger eller andre loven gjelder for. Det er i forarbeidene lagt til grunn at formuleringen "behandler sak etter loven" skal tolkes vidt og at den omfatter alle oppgaver organet utfører etter loven. Politidirektoratet ser det som positivt at det i høringsnotatet er presisert at utøvelse av veiledningsplikten etter forvaltningsloven § 11 i forbindelse med sak som nevnt i ny § 17-7 g i utlendingsforskriften også omfattes.

I henhold til forslag til ny § 17-7 g i utlendingsforskriften kan "politiet" anmode folkeregistermyndigheten om opplysninger. Tilsvarende gjelder forslag til ny § 14-6 i statsborgerforskriften. Politidirektoratet forstår bestemmelsene slik at de dekker alle deler av politiet som utfører oppgaver etter utlendingsloven og statsborgerloven.

For politiets innhenting av opplysninger fra folkeregistermyndigheten for andre formål gjelder politiloven. Vi har merket oss at de foreslåtte endringene i utlendingsforskriften og statsborgerforskriften ikke er ment å innskrenke politiets adgang til å innhente opplysninger etter politiloven § 29a.

Det fremgår av høringsnotatet at organene vil kunne anmode om opplysninger på flere måter. Formuleringen "etter anmodning" omfatter både manuell og elektronisk innhenting av informasjon fra folkeregisteret. Ordlyden er ikke til hinder for muntlig anmodning om utlevering med etterfølgende notoritet. *Vest politidistrikt* påpeker at dette særlig kan være aktuelt på servicesentre for utenlandske arbeidstakere (SUA-sentre), hvor folkeregistermyndigheten og politiet er samlokaliserte.

Til punkt 5.3 Hvilke opplysninger som kan innhentes

De opplysninger som kan kreves utlevert fra folkeregistermyndigheten i medhold av utlendingsforskriften § 17-7 g og statsborgerforskriften § 14-6 er avgrenset til "opplysninger registrert etter folkeregisterloven § 3-1 og 3-2".

Folkeregisterloven § 3-1 inneholder en opplisting av hvilke opplysninger som kan registreres i folkeregisteret (bokstav a- x). Flere av opplysningene vil ikke være underlagt taushetsplikt. Det fremgår av høringsnotatet at departementet ikke ser det som hensiktsmessig å gi en uttømmende oversikt over alle opplysninger som skal utleveres uten hinder av taushetsplikt og at det anses tilstrekkelig å henvise til opplysninger om vedkommende "registrert etter folkeregisterloven § 3-1". Politidirektoratet er enig med departementet i at det er hensiktsmessig og tilstrekkelig å henvise til opplysninger registrert etter folkeregisterloven § 3-1. Som påpekt av departementet innebærer nødvendighetskravet i utlendingsloven § 84 en begrensing i hvilke opplysninger som kan innhentes.

Opplysninger om grunnlaget for registrering av identitet etter ny folkeregisterlov § 3-2 er i utgangspunktet ikke underlagt taushetsplikt. Etter forslag til nye bestemmelser i utlendingsforskriften og statsborgerforskriften kan det utleveres opplysninger om grunnlaget for registrert identitet etter ny folkeregisterlov § 3-2, uavhengig av om opplysningene er underlagt taushetsplikt eller ikke. Politidirektoratet mener det er positivt at det fremgår av utlendingsforskriften og statsborgerforskriften at det kan utleveres opplysninger etter ny folkeregisterlov § 3-2, slik at det er klart at opplysninger om grunnlaget for registrert identitet

kan utleveres også i de tilfeller slike opplysninger er underlagt taushetsplikt jf. ny folkeregisterlov § 9-1 annet punktum.

Vest politidistrikt bemerker at det også kan være hensiktsmessig å innhente informasjon om utlendingers kontakt med folkeregistermyndighetene (registrerte kundefølgende) ved behandling av utlendingssak. De viser til at Skatteetaten som folkeregistermyndighet registrerer alle kundefølgende i sitt system Kundelogg. Opplysninger fra Kundelogg særlig vil særlig kunne være relevante ved registrering av EU/EØS-borgere som arbeidstakere, hvor politiet, i tillegg til å vurdere ID, foretar en vurdering av om arbeidsforholdet er reelt. Vest politidistrikt påpeker at de samme personer som blir nektet registrering hos politiet erfaringsmessig ofte henvender seg til Skatteetaten for å få tildelt D-nummer. Etter det politidistriktet er kjent med loggføres slike henvendelser i Kundelogg, også henvendelser hvor vedkommende blir avvist som følge av manglende eller mangelfull dokumentasjon. Opplysninger fra Kundelogg vil være relevant ved politiets vurdering av om arbeidsforholdet er reelt og vil dessuten kunne gi nyttig informasjon om hvilke mønstre/metoder som benyttes for å oppnå registrering hos politiet og folkeregistermyndigheten.

Utlevering av denne type opplysninger dekkes ikke av forslag til ny bestemmelse i utlendingsforskriften § 17-7 g. Politidirektoratet ber departementet vurdere å forskriftsfeste adgang til å innhente informasjon om registrerte kundefølgende. Vi antar at det ellers vil være adgang til å få utlevert slike opplysninger i medhold av politiloven § 29 a og forvaltningsloven § 13 b. Politidirektoratet legger til grunn at de foreslåtte endringene i utlendingsforskriften og statsborgerforskriften heller ikke er ment å innskrenke politiets adgang til å innhente opplysninger etter forvaltningsloven § 13 b.

Til punkt 5.4 Hvilke sakstyper det kan innhentes opplysninger i

Departementet foreslår i utlendingsforskriften ny § 17-7 g og statsborgerforskriften § 14-6 nærmere regulering av i hvilke sakstyper utlendings- og statsborgermyndighetene kan innhente opplysninger fra folkeregistermyndigheten. Forslaget innebærer at bestemmelsene gir en uttømmende opplisting av aktuelle sakstyper.

Politidirektoratet bemerker at de foreslåtte bestemmelsene i stor grad synes å være dekkende for politiets behov knyttet til utførelse av oppgaver etter utlendingsloven og statsborgerloven.

Oslo politidistrikt påpeker at det er uklart om søknad om avledet flyktningstatus er ment å falle inn under de sakstyper som nevnt i utlendingsforskriften ny § 17-7 g første ledd. Ved søknad om avledet flyktningstatus fremmer vedkommende en søknad om reisedokument, jf. utlendingsloven § 64, mens personen formelt sett er her på grunnlag av familieinnvandring.

Det er et vilkår for avledet flyktningstatus for ektefelle at ekteskapet ikke er proforma, se UDIs RS 2010-072 punkt 7.2. Dersom referansepersonen har fått barn med en annen enn ektefellen mens partene har vært gift, kan dette være en indikasjon på at ekteskapet er proforma. Ved søknad om avledet flyktningstatus kan det derfor være behov for å innhente opplysninger fra folkeregisteret om referansepersonen og referansepersonens barn.

Oslo politidistrikt mener det bør fremgå klart av utlendingsforskriften § 17-7 g første ledd at det kan innhentes opplysninger fra folkeregisteret i forbindelse med søknad om avledet flyktningstatus. De foreslår at dette inntas som et nytt bokstavpunkt i listen i første ledd med henvisning til bestemmelsens annet ledd bokstav e. Politidirektoratet støtter innspillet.

Når det gjelder innhenting av opplysninger i sak om utvisning, jf. utlendingsforskriften § 17-7 g første ledd bokstav o, gjør vi oppmerksom på at utlendingsloven § 70 ikke er en selvstendig vedtakshjemmel.

Til punkt 5.5 Hvem det kan innhentes opplysninger om

I henhold til forslag til § 14-6 statsborgerforskriften kan det innhentes opplysninger om både "søkeren" og "denne personens nærmeste familie" når dette er nødvendig for å behandle sak som nevnt i bokstav a eller b. Politidirektoratet anser forslaget som dekkende for politiets behov knyttet til utførelse av oppgaver etter statsborgerloven.

Forslag til utlendingsforskriften § 17-7 g annet ledd inneholder en nærmere presisering og avgrensning av hvilke personer som det - i tillegg til utlendingen selv - kan innhentes opplysninger om i nærmere angitte sakstyper. Forslaget innebærer en uttømmende opplisting av personkretsen. Politidirektoratet bemerker at den foreslåtte bestemmelsen i stor grad synes å være dekkende for politiets behov knyttet til utførelse av oppgaver etter utlendingsloven. Vi vil imidlertid foreslå en utvidelse av personkretsen i tråd med innspill fra Oslo og Vest politidistrikter under.

Etter utlendingsforskriften § 17-7 g annet ledd bokstav c kan det i nærmere angitte sakstyper innhentes opplysninger om arbeidsgiver og oppdragsgiver. Etter forslaget er adgangen til å innhente opplysninger om arbeidsgiver og oppdragsgiver i EU/EØS-saker begrenset til å gjelde utvisningssaker etter utlendingsloven § 122, jf. utlendingsforskriften § 17-7 g annet ledd bokstav c jf. første ledd bokstav o. *Vest og Oslo politidistrikter* påpeker at det er behov for å innhente opplysninger om arbeidsgiver og oppdragsgiver i flere saker etter utlendingsloven kapittel 13:

- Utlendingsloven § 112 (oppholdsrett i mer enn tre måneder for EØS-borgere)
- Utlendingsloven § 113 (oppholdsrett i mer enn tre måneder for familiemedlemmer som er EØS-borgere)
- Utlendingsloven § 114 (oppholdsrett i mer enn tre måneder for familiemedlemmer og andre utlendinger som ikke er EØS-borgere)
- Utlendingsloven § 115 (varig oppholdsrett for EØS-borgere)
- Utlendingsloven § 116 (varig oppholdsrett for familiemedlemmer som ikke er EØS-borgere)

Når det gjelder saker etter utlendingsloven § 114 erfarer Oslo politidistrikt at det i denne saks-kategorien forekommer fiktive arbeidsforhold knyttet til EØS-borgeren samt proforma-ekteskap for å skaffe tredjelandsborger adgang til arbeid i riket. Innhenting av opplysninger fra folkeregistermyndigheten vil dermed være svært aktuelt.

Politidirektoratet bemerker ellers at bestemmelsen i utlendingsforskriften § 17-7 g annet ledd bokstav c forutsetningsvis gjelder opplysninger om fysiske personer. I de tilfeller hvor arbeidsgiver/oppdragsgiver er en juridisk person fremgår det ikke hvilke(n) rolle(e) innehar(e) det eventuelt kan innhentes opplysninger om.

Vi viser ellers til innspill fra oslo politidistrikt om behov for å innhente opplysninger fra personkretsen i utlendingsforskriften § 17-7 g annet ledd bokstav e i sak om avledet flyktningsstatus, se under punkt 5.3 over.

Til punkt 6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det legges i høringsnotatet til grunn at de foreslåtte endringene i utlendingsforskriften ny § 17-7 g og statsborgerforskriften § 14-6 vil kunne legge til rette for en mer effektiv saksbehandling i utlendingsforvaltningen, samt bidra til en bedre og mer effektiv

utlendingskontroll. Politidirektoratet slutter seg til dette. Vi kan ikke se at de foreslåtte endringene i noen særlig grad vil medføre økonomiske og administrative konsekvenser for politiet.

Øvrige merknader

Til tross for at hovedregelen i norsk statsborgerlovgivning er at personer skal inneha ett statsborgerskap, er det en kjensgjerning at mange personer er omfattet av unntakene og derfor har dobbelt statsborgerskap. *Oslo politidistrikt* bemerker at det er en utfordring at dette ikke registreres og er tilgjengelig i folkeregisterets systemer. Dette gjelder særlig personer som er født av foreldre hvorav en har norsk statsborgerskap og den andre et annet statsborgerskap, og som dermed har dobbelt statsborgerskap. Disse personene er født norske statsborgere, og er derfor ikke registrert i utlendingsmyndighetenes registre. Dersom utenlandsk identifikasjonsnummer skal kunne registreres i henhold til ny folkeregisterlov § 3-1 første ledd bokstav u, må registeret også ta høyde for at vedkommende kan ha flere utenlandske identifikasjonsnumre fra de landene vedkommende er statsborger av.

Med hilsen

Jan Eirik Thomassen
seksjonssjef

Maren Vaagan
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.